

Visuomenės sveikata 1998 m. Nr.1 (4)

Turinys

Ž.Padaiga, E.Skrodenienė, G.Tytmonas

Cukriniu diabetu sergančiųjų vaikų sveikatos priežiūros ir gydymo išlaidos Lietuvoje per 1991 metus, (3-10).

E.Griniene, V.Vaitkevičius

Aukštesniųjų klasių moksleivių organizmo vegetacinės reakcijos skirtingų dalykų pamokose, (11-16).

N.Dailidienė, V.Juškelienė, S.Naudžiūtė

Širvintų rajono pirmų ir aštuntų-devintų klasių moksleivių mažakraujystė ir mityba, (17-24).

R.Kalėdienė, J.Petrauskienė

Teritoriniai Lietuvos gyventojų vidutinės būsimo gyvenimo trukmės skirtumai ir pokyčiai, (25-32).

N.Mačiulytė

Tekstilės gaminių ir austinių dirbinių gamybos įmonėse dirbančių moterų klausos funkcinė būklė, (33-39).

A.Einikienė, R.Jankauskas

Klinikinių sindromų paplitimas tarp ligonių, sergančių vibracine liga, (40-46).

G.Šurkienė

Prof. V.Kviklys – žmogus, pedagogas, mokslininkas-higienistas, (47-49).

Turinys

Ž.Padaiga, E.Skrodenienė, G.Tytmonas

Cukriniu diabetu sergančiųjų vaikų sveikatos priežiūros ir gydymo išlaidos Lietuvoje per 1991 metus, (3-10).

Santrauka

Darbo tikslas - apskaičiuoti cukriniu diabetu sergančių Lietuvos vaikų sveikatos priežiūros išlaidas per 1991 m. Apskaičiavome reprezentacinės, 105 diabetu sergančių vaikų grupės, sudarytos atsitiktinės atrankos būdu iš Lietuvos vaikų cukrinio diabeto registro duomenų bazės, sveikatos priežiūros paslaugas bei jų kainas. Naudojomės 1996 m. Sveikatos ministerijos sudarytu kainynu. Bendra vaikų cukrinio diabeto sveikatos priežiūros paslaugų kaina per 1991 m. buvo 341 794,8 Lt; vienam vaikui vidutiniškai teko 1092 Lt. Didžiausią išlaidų dalį sudarė insulinas - 292 277 Lt. Stacionarinio gydymo kaina sudarė 44 289,5 Lt, apsilankymų poliklinikose kaina - 4877,1 Lt. Aprūpinus diabetu sergančius vaikus savikontrolės priemonėmis bei apmokius jomis kvalifikuotai naudotis, įsteigus prieinamą ir priimtina diabeto mokymą, galima pagerinti diabeto kompensaciją ir sergančiųjų gyvenimo kokybę. Taip būtų žymiai sumažintos stacionarinio gydymo išlaidos.

Raktažodžiai: cukrinis diabetas, vaikai, gydymo išlaidos.

E.Grinienė, Vl.Vaitkevičius

Aukštesniųjų klasių moksleivių organizmo vegetacinės reakcijos skirtingų dalykų pamokose, (11-16).

Santrauka

Šio darbo tikslas - įvertinti aukštesniųjų klasių moksleivių protinį darbingumą ir organizmo vegetacines reakcijas skirtingų dalykų pamokose. Tirti 46 moksleiviai prieš lietuvių kalbos, matematikos, fizikos ir istorijos pamokas bei po jų. Tyrimas - tęstinis; pradėtas dešimtoje ir toliau vykdomas su tais pačiais moksleiviais vienuoliktoje bei dvyliktoje klasėse (1989-1992 m.). Protinis moksleivių darbingumas tirtas V. Anfimovo korektūriniu testu, vegetacinės organizmo reakcijos vertintos pagal širdies chronotropinės veiklos kaitą, užrašius 100 kardiociklų ritmogramas. Nustatyta, kad aukštesniųjų klasių mokinių protinis darbingumas skirtingų dalykų pamokose priklausė nuo vegetacinių organizmo reakcijų. Tik nuosaikios vegetacinės organizmo reakcijos skatino mokinius susitelkti, dirbti intensyviau, tiksliau ir produktyviau. Ryškesnis simpatinės nervų sistemos vyravimas ar psichoemocinė įtampa ne visada padėjo mokiniams realizuoti savo veiklos galimybes. Mokinių darbas pamokose priklausė ne tik nuo jų požiūrio į dalyką (sunkus ar lengvas), bet ir nuo dalyko mokymo organizavimo.

N.Dailidienė, V.Juškelienė, S.Naudžiūtė

Širvintų rajono pirmų ir aštuntų - devintų klasių moksleivių mažakraujystė ir mityba, (17-24).

Santrauka

Šiame straipsnyje pateikiami Širvintų rajono pirmų ir aštuntų-devintų klasių moksleivių mažakraujystės tyrimo duomenys, analizuojami mitybos veiksniai, galintys turėti reikšmės šios ligos atsiradimui. Ištirtas 297 pirmų klasių ir 402 aštuntų-devintų klasių moksleivių kraujas. 41,1% pirmaklasių ir 14,2% paauglių nustatytas sumažėjęs hemoglobino kiekis. Patikimai dažniau sumažėjusį hemoglobino kiekį turėjo pirmokai nei paaugliai, miesto vaikai lyginant su kaimiečiais, vyresnių moksleivių grupėje - mergaitės lyginant su berniukais.

Mitybos pobūdžio analizė parodė, kad tirtų moksleivių maisto racionas nepilnavertis, maitinimosi režimas netinkamas. Tai galėjo turėti reikšmės moksleivių mažakraujystei atsirasti. Nustatėme, kad pirmaklasiams, rūkytos mėsos produktus vartojantiems 3 kartus per savaitę ir dažniau, anemijos rizika 6 kartus mažesnė nei rečiau šiuos produktus vartojantiems bendraamžiams. Anemijos rizika apie 3 kartus didesnė tarp pirmokų, o paauglių, vartojančių žalius vaisius ir daržoves iki 3 kartų per savaitę, hemoglobino kiekio mažėjimo rizika daugiau nei du kartus didesnė nei tų paauglių, kurie šiuos produktus vartoja dažniau. Mūsų tyrimo duomenimis, 4-8 kartus per dieną valgantiems ir užkandžiaujantiems paaugliams, kurie dažniausiai produktus renkasi savo nuožiūra, sumažėjusio hemoglobino kiekio rizika 2,8 kartus didesnė nei 2-3 kartus per dieną valgantiems bendraamžiams.

R.Kalėdienė, J.Petrauskienė

Teritoriniai Lietuvos gyventojų vidutinės būsimos gyvenimo trukmės skirtumai ir pokyčiai, (25-32).

Santrauka

Šio darbo tikslas - nustatyti administracinių Lietuvos regionų gyventojų vidutinę būsimos gyvenimo trukmę (VGT), įvertinti jos skirtumus ir pokyčius nuo 1988 m. iki 1996 m.

Naudojantis Statistikos departamento sukauptais duomenimis apie mirusius ir gyvus gyventojus, sudarytos 55 Lietuvos administracinių regionų gyventojų 1988-1990, 1991-1993 ir 1994-1996 m. išgyvenamumo lentelės ir VGT žemėlapiai. Komponentinės analizės metodu įvertinta pagrindinių mirties priežasčių įtaka teritoriniams VGT skirtumams. Teritoriniai vyrų VGT skirtumai padidėjo nuo 7,4 metų 1988-1990 m. iki 10,8 metų 1994-1996 m., o moterų - nežymiai sumažėjo (nuo 6,8 metų iki 5,6 metų). Palankiausi vyrų ir moterų sveikatai yra Druskininkai ir Utenos rajonas. Trumpiausia VGT per visus tris tyrimo periodus buvo Pakruojo, Vilniaus, Šalčininkų, Šilutės, Kaišiadorių, Lazdijų (tik vyrų) rajonuose. Teritoriniai vyrų VGT skirtumai labiausiai priklausė nuo nelaimingų atsitikimų ir traumų, o moterų - nuo netolygaus širdies ir kraujagyslių ligų pasiskirstymo. Planuojant socialinės ekonominės paramos ir sveikatos stiprinimo programas bei jas realizuojant, prioritetas turėtų būti teikiamas trumpiausios VGT regionams.

N.Mačiulytė

Tekstilės gaminių ir austinių dirbinių gamybos įmonėse dirbančių moterų klausos funkcinė būklė, (33-39).

Santrauka

Darbo tikslas - nustatyti moterų, dirbančių tekstilės gaminių ir austinių dirbinių gamybos įmonėse, klausos susilpnėjimo paplitimą. Straipsnyje pateikti duomenys apie klausos funkcinę būklę moterų, kurių kenksmingas darbo aplinkos veiksnys - triukšmas. Klausos analizatoriaus būklė ištirta 421 Lietuvos tekstilės gaminių ir austinių dirbinių gamybos įmonių darbuotojai, kurios teigė, kad joms nebuvo diagnozuotas klausos susilpnėjimas dėl anketoje nurodytų priežasčių (silpna klausa nuo vaikystės, dėl chroniškų ausų ligų, galvos traumos, aterosklerozės, persirgtų ligų (kiaulytės, gripo), turėjusių įtakos klausos būklei, naudotų antibiotikų, kurie galėjo pakenkti). Klausos funkcinė būklė įvertinta otorinolaringologės audiometru, kurio modelis AS 7 M. Duomenų analizė atlikta statistine programa Epi Info 6.00. Nustatyta, kad normali dirbančiųjų klausa pamažu silpsta su amžiumi, tačiau duomenys statistiškai nereikšmingi. Didėjant darbo trukmei, mažėja moterų su normalia klausa, didėja II laipsnio klausos susilpnėjimas, duomenys statistiškai reikšmingi. Visų profesijų moterims rizika susirgti klausos neuropatija yra vienoda.

A.Einikienė, R.Jankauskas

Klinikinių sindromų paplitimas tarp ligonių, sergančių vibracine liga, (40-46).

Santrauka

Darbo tikslas – išsiaiškinti, kokie klinikiniai sindromai vyrauja tarp sergančiųjų vibracine liga. Darbas atliktas aprašomosios epidemiologijos metodų analizė - statistine programa Epi Info 6.00. Tyrimo metu 306 ligoniams, kuriems pirmą kartą diagnozuota vibracinė liga, nustatyti 1739 klinikiniai sindromai, t.y. kiekvienam asmeniui vidutiniškai teko po 5-6 klinikinius sindromus. Nustatyta, kad tarp sergančiųjų vibracine liga statistiškai patikimai didžiausias yra periferinio angiodistoninio sindromo (84,0%) ir astenovegetacinio sindromo (81,4%) paplitimas. Tarp klinikinių sindromų grupių dominavo refleksinių-šaknelinių sindromų (97,4%) ir klausos n. neuropatijų (95,1%) paplitimas. Nustatyta, kad darbo stažo vidurkis, kai diagnozuojami klinikiniai vibracinės ligos sindromai, yra nuo 13,5 iki 37,2 metų. Gauti tyrimo duomenys rodo, kad Lietuvoje išlieka ankstyvos vibracinės ligos klinikinių sindromų diagnostikos problema.

G.Šurkienė

Prof. V.Kviklys – žmogus, pedagogas, mokslininkas-higienistas, (47-49).

Šiuo straipsniu žurnalo redakcija įveda rubriką, kurioje bus minimi svarbūs visuomenės sveikatos įvykiai, jubiliejai, datos.